

NOVA PRAVA

Uredništvo in uprava v Ljubljani,
Gradišče št. 7. — Telefon št. 77.

NARODNO-SOCIJALISTIČNI TEDNIK

Naročnina: 4 Din., za inozemstvo
6 Din. na mesec. Izhaja ob petkih.

Dr. Ivo Politeo — Zagreb.

Med zmago in vešali.

V nekem zagrebškem šaljivem listu se je pisalo, da so postali pod današnjo radikalno vlado železničarji tako patrijotični, da se raje obešajo, kakor da bi štrajkali in tako škodili državi. V tej šali tiči mnogo bridke resnice. Nekoč je bil štrajk delavcu najuspešnejše orožje, tako pri napadu, kot pri obrambi; nekoč je štrajk delavca branil pred bedo, pred gladom, da, včasih tudi pred smrtjo. Danes se pa večina stavk končuje tako, da spravljajo delavca v večjo bedo, v večje ponižanje, do še jasnejšega spoznanja, da sam nič ne premore. Zato je danes delavcu pogosto ljubša smrt, samomor, kakor življenje, v katerem se vrste porazi, po vsakem porazu pa še večja beda. Delavski razred, počenši od najbolj kvalificiranega javnega nameščenca pa do najenostavnejšega marnega delavca, je dosegel danes vrhunec svoje bede in slabotnosti.

In vendar ni niti pet let od tega, ko je imel delavski razred, vsekakor s kmeti vred, najlepše izgleda, da zada smrti udarec kapitalizmu in reakciji, ali da ju vsaj oslabi ter da potem polagoma zavladava po svetu! Odkod ta nagla izprememba na slabše? Odkod nankrat tolika moč kapitalizmu in reakciji? Odkod so vstali ti, o katerih se je mislilo, da so za vedno uničeni?

Treba je odkrito priznati, da leži vzrok v tem, ker delavski razred tako, kar se tiče mase, kakor kar se tiče voučiteljev, ni bil kos svoji nalogi. Ker je delavski razred ali sodeloval na vladi ali se ji samo približal, se je moral umakniti, ko je razkril svoje nedostatke ter z njimi razočaral tako svoje pristaje, kot svoje nasprotnike. To smo videli n. pr. v Italiji, kjer se morajo sedaj skriti pravi socialisti pred nacionalnimi fašisti; to vidimo v Jugoslaviji, kjer so po kratkotrajni kombinirani buržujsko- (liberalno) socialistični vladi krenile mase iz socialističnih ekstremov v nacionalistične ali celo regionalistične vode; to vidimo danes tudi v Nemčiji, kjer Stinnes zapoveduje, bodisi direktno ali indirektno milijonom nekoč močne socialno - demokratske vojske. In niti vzgled Rusije ne more pobiti navedenih žalostnih dokazov, ker niti v Rusiji ne vlada ves delavski razred kompaktno, temveč manjši, in to ne ravno izključno njegov najboljši del, — boljševiki! — ker se ta manjšina drži na vladi s kapitalističnimi metodami, kot so nasilje in špijonaža in ker tam delavskemu razredu ne gre bolje, kakor v kapitalističnih državah. Če bi bil delavski razred tako močen po svoji zavesti, po svojih duševnih sposobnostih, kakor je močen po svojem številu in po svoji fizični sili, bi sigurno izgledal njegov položaj v Evropi, tudi v Jugoslaviji, povsem drugače.

Iz tega sledi, da mora agitacija in delo med delavskim razredom polagati največjo važnost na duševne momente, na naobrazbo delavca, da ga pripravi do zavednosti. Ni dosti, da je delavec zadovoljen in da se izrablja potem to nezadovoljstvo za mržnjo do kapitalizma, za brezmišeln upore in stavke. Nezadovoljstvo mora biti izvor, povod in vsposobitva socializmu, ne pa niti od daleč socializem sam. To je, v najboljem slučaju, nekako negativno svojstvo socializma. Delavec je nezadovoljen, tega ga ni treba učiti! Ali učiti ga je treba, kaj naj stori, da postane zadovoljen, in to ne samo osebno poedini delavec, temveč ves delavski razred. Posamezni delavec si more tudi pri kapitalističnem redu poboljšati svoj položaj in postati zadovoljen. Ali te egoistične posledice niso smoter socializma. Socializem je idealen, kar žrtvuje radi sreče kolektivnosti tudi srečo poedinca. In ravno to idealno ali idejno noto v socializmu

podčrtavamo mi, narodni socialisti. Ako smo to delali prej, bomo to delali tem bolj sedaj in v bodoče, ker smo doživeli toliko izkustev. Ne maramo se hvaliti, kako prav smo imeli, ko smo opozarjali, da ni mogoče voditi z uspehom boja s pomočjo delavstva, ki je vobče še tako malo socialistično zavedno, in da je zato treba postopoma delati in nastavljati cilj mnogo nižje — ali navdaja nas z velikim zadoščanjem okolnost, da se tudi najturbulentnejših komunistov danes pomalem polašča neka zmernost in da pričenjajo priznavati pogreške prošlosti. Te dni se v njihovem tisku mnogo razpravlja o nacionalnem vprašanju; izgleda, da je večina od njih ublažila svoje prejšnje intrasigentno stališče ter da računa vse bolj, ne samo z obstankom, temveč naravnost s potrebo obstanka naše nacionalne države.

Ako pride v vrstah raznih socialističnih strank do iztreženja, je upati, da se doseže s časom ne sicer edinstvo (ene) socialistične stranke, ali vsaj edinstvo delavske socialistične fronte. Edinstvene stranke ne, ker se mi, narodni socialisti, ne bomo mogli nikakor strinjati z marksisti, bodisi katerekoli nijanse; ali edinstveno fronto zato, ker nas bosta k temu prisilila: edinstvena fronta reakcije in njeni vedno večji uspehi. Med posameznimi socialističnimi strankami se bo še dalje vodila polemika in bo prihajalo do več ali manj trdih spopadov, ali, ko pride do odločilne bitke z glavnim sovražnikom, z edinjeno buržuazijo, tedaj bi bil največji sovražnik delavskega razreda oni, ki ne bi ravno v tem času hotel ustaviti spopadov in naperiti vseh sil delavstva proti glavnemu neprijatelju. Samo tako je mogoče uspeti, samo tako odvrniti od delavskega razreda današnja velika zla. Razum tega edinega načina, da se pride do zmage, ne preostaja delavskemu razredu drugega, kot da kolektivno storijo, kar so storili individualno tudi tisti nesrečni železničarji v svoji obupni bedi: da se duševno obesijo, fizično pa še dalje tlačani kapitalistom ter utrjuje stalnost vladam, kakršna je Pašičeva in opozicijam, kakršna je Koroščevo-Radičeva.

Politične vesti.

Opozicijski blok,

za katerega se bore zlasti demokrati, za enkrat najbrž ne bo združil vseh opozicijskih skupin v enotno bojno falango proti režimu, ker je prepad med strankami prevelik. Klerikalci in muslimani se dobro zavedajo, da so demokrati prav taki centralisti, kakor radikalci in da se jim gre samo za to, da pridejo zopet do vlade, ne pa za stvar — napraviti red na podlagi sporazuma s Hrvati in Slovenci. Ako je demokratom res do tega, ako res mislijo pošteno, potem bodo revidirali svoje stališče in sprejeli pogoj — revizijo ustave. — Ta korak demokratov bi pozdravljali tudi mi. — Ako do opozicijskega bloka to pot ne pride, se bo stališče Pašičevo zopet utrdilo. Gotovo je, da bo potem Pašič poskusil priti do sporazuma. Posiedice tega za demokrate si potem lahko izračuna vsak. Vsekakor moramo računati z izpremembo, ker tako dalje ne gre. Avtonomija je gotova stvar, priti mora slej ali prej, ker jo zahteva večina ljudstva. In tega se naši klerikalci dobro zavedajo. — Dobro bi bilo, da bi se pravočasno tega zavedle tudi vse napredne stranke ter rešile, kar se rešiti da.

»Hrvatska zajednica«

bo podpirala Radiča še dalje. Tako je sklenil osrednji odbor. V to svrhu hoče ta stranka zbrati okrog sebe vso hrvatsko inteligenco, kakor je zbral Radič hrvatske in bosanske seljake. — Kakor se čuje, narašča število Radičevcev tudi v Sloveniji ob hrvatski meji.

Komunisti in socialni demokrati v obseju s klerikalci.

Narodni socialisti smatramo sokolsko organizacijo kot eminentno važno kulturno vzgojno narodno institucijo. S tega vidika se narodni socialisti udeležujemo tudi prav povsod sokolskega dela in smo pripravljani, braniti Sokolstvo pred prikritimi in neprikritimi sovražniki. Največji nasprotniki Sokolstva so umljivo klerikalci, kar pokažejo pri vsaki priliki. Tako tudi pri zadnji seji ljubljanskega občinskega sveta. Sokol I. je dobil od mestne občine ljubljanske telovadni prostor na Taboru v last pod pogojem, da na tem prostoru postavi do februarja 1924 primerno stavbo. Iz finančnih ozirov je Sokol I. prosil, da občinski svet dovoli podaljšanje pogodbe, ki predpisuje napravo telovadnice. Večina občinskega sveta je pa odklonila prošnjo Sokola I. in to brez vsakega utemeljenega razloga, iz same nagaivosti. Pri vsej zadevi se je šlo samo za to, ali naj postavi Sokol I. telovadnico do februarja v manjšem obsegu, ali jo pa postavi kasneje v večjem obsegu, tako, da bi bila še bolj v okras Ljubljani. Navzlic temu, da so se komunisti, klerikalci in socialni demokrati prvotno izrekli za podaljšanje roka za zidanje, so se pozneje premislili in odločili zavzeti stališče, ki je naperjeno proti Sokolu. Kot vedno, so se tudi v tem slučaju podvrgli komunisti in socialni demokrati klerikalcem, ki zasledujejo v boju proti Sokolu umazane politične namene. Razumljivo je, da so proti tej klerikalni gibanju proti Sokolstvu nastopili v občinskem svetu tako narodno - socialistični obč. svetovanci, kot vse ostale stranke, ki podpirajo Sokolstvo. Po odglasovanju je nastal v občinskem svetu tak vihar ogorčenja, da je bil župan primoran zaključiti sejo. — Namera klerikalcev, da se zidanje sokolskega doma na Taboru prepreči, se ne bo uresničila, ker ga je Sokol že pričel graditi. Afera je podučna le v toliko, da so se izkazali v boju proti Sokolstvu komunisti in socialni demokrati podrepniki klerikalcev. Če jim bo pa to podrepništvo koristilo, je seveda drugo vprašanje. Ni še vseh dni konec in obračun s klerikalnimi kompanjoni ne izostane.

V obrambo avtonomnih mest.

Klub NSS občinskih svetovalec v Ljubljani je v sporazumu z ostalimi strankami glasoval za to-le resolucijo: »Z ozirom na časopisne vesti, da namerava notranji minister vladi predložiti zakonski načrt o upravi mest v smislu člena 96 ustave odnosno poseben zakon glede uprave in samouprave mest Beograda, Zagreba in Ljubljane, smatra občinski svet ljubljanski za svojo dolžnost pozvati vlado, da se ta načrt pred razpravo v ministrskem svetu predloži v mišljenje, izjavo in predlaganje prizadetim občinskim svetom. Pri sestavi tega zakona je treba upoštevati pridobljena prava glavnih mest, zlasti tudi Ljubljane, katere avtonomija je zagotovljena z zakonom.

Vsokršno omejitve avtonomije bi smatrala občina ljubljanska za nezupanje in žalitev svobodoljublja in demokratskega čuta, ki je stoletja ukoreninjen v srcih ljubljanskega prebivalstva. Občinski svet bi obžaloval, ako ne bi na merodajnih mestih spoštovali pridobljenih samoupravnih pravic ljubljanske občine, ker bi kršitev teh pravic bila v lice nadam in zahtevam napredka v tej narodni državi. Občinski svet mesta Ljubljane ugotavlja, da so občinska zastopstva, izvoljena na temelju splošne in enake volivne pravice, dejanska predstavništva volje prebivalstva ter vsled tega legitimirana, da dvignejo svoj glas v tej zadevi.

Ko se ustvarja moderen občinski red, naj se samouprava občine še bolj

razširi, nadzorstvena pravica države pa uredi tako, da bodo izključene zlorabe avtonomije na eni strani, upravno sodstvo pa naj na drugi strani zajamči, da se nadzorstveno pravo ne zlorabi za šikane.

Županu se naroča, da to resolucijo sporoči ministrstvu notranjih zadev, obenem pa tudi predsedstvom občinskih uprav v Beogradu in Zagrebu z namenom, da se velike občine v naši državi posvetujejo radi skupnega nastopa, da se ž njim doseže čim boljši zakon o upravi in samoupravi mest Beograda, Zagreba in Ljubljane.

Dalje je glasoval klub NSS občinskih svetovalec tudi za resolucijo, ki se izreka proti okrnitvi ljubljanske univerze in protestira proti nameri, da se vprašanje slovenske univerze rešuje s finančnim zakonom, kot se je to nameravalo s strani vladne večine v Beogradu.

Svetovni pregled.

PRESEDNIK MASARYK V PARIZU.

Predsednik Masaryk je ta teden v spremstvu zunanjega ministra dr. Beneša obiskal Paris, kjer je bil svečano sprejet od francoskega predsednika Milleranda. Iz Pariza odpotuje v London in od tam v Bruxelles. Namen Masarykovega potovanja je, da se zahvali zaveznikom za pomoč, ki so jo nudili pri ustvaritvi in ureditvi Češkoslovaške. O priliki Masarykovega poseta v Parizu se bo sklenila vojaška konvencija med Francozom in Češkoslovaško. Kakor poročajo, ima namen Masaryk še tekom tega leta obiskati tudi Beograd.

VACLAV KLOFAČ O ŠVICARSKI MILICI.

Že od prevrata sem so se v Češkoslovaški bavili z načrtom, preurediti svojo vojsko po vzorcu švicarske milice. Vlada je odposlala med drugimi tudi V. Klofača in Špatnyja v Švico, da na licu mesta preštudirajo sistem milice. Vtise o svojem potovanju po Švici je podal praškemu časopisju V. Klofač. Poročila so zanimiva tem bolj, ker se je tudi že pri nas navduševalo za organizacijo vojske po vzorcu švicarske milice. Kaj pravi V. Klofač?

Brez dvoma je švicarska milica izredno originalna in vsega uvaževanja vredna institucija. Na prvi pogled je pa jasno, da imamo opravka z izrazito švicarsko ustanovo. Vendar se, z besedami uglednega Švicarja izraženo, ne more smatrati kot izvozni predmet, ki bi se dal meni nič, tebi nič prenesti iz Švice v druge države. Švicarska milica je rezultat politično-zgodovinskega razvoja, ki je pa naravno v Švici čisto drugačen, kot v drugih državah. Švicarska milica je v prvi vrsti dokaz, da so Švicarji vojaški in bojevit narod. Milica je mogoča samo tam, kjer so vsi državljani z enako ljubeznijo navezani na državo in tam, kjer se ta ljubezen enako uveljavlja pri vseh državljanih za slučaj, če je v nevarnosti obstoj in enotnost države. Vsled tega je Švicar rad vojak in z veseljem izpolnjuje vse dolžnosti, ki mu jih nalaga pripadnost k milici.

Vojaški novinec se mora v kratkem času veliko več naučiti kot pri nas. To mu je pa tudi lažje, ker se Švicar pripravlja na vojaško službo že kot otrok v šolah, potem telovadbe, strelskih vaj in telesne vzgoje. Brez pretiravanja se lahko reče, da je v Švici vsakdo strelec. Vsaka vas ima strelišče. Tudi oni, ki niso pozvani na orožne vaje, morajo vsako leto iztreliti vsaj 40 strelcev. Kdor se izkaže kot slab strelec, je vpoklican na trodnevne strelne vaje.

Posebno pažnjo polagajo na častnike pri milici. Nekateri vpokličejo celo po trikrat na leto v razne strokovne

kurze. Med našim in miličnim rezervnim častnikom je velika razlika. Poleg svojega poklica se mora stalno baviti z vojaškimi zadevami in voditi doma evidenco vseh njemu pridelenih vojakov. Znano je dejstvo, da mora vsakdo, ki pripada kavaleriji sam doma vzdrževati konja na lastne stroške. Na ta način so v Švici pri kavaleriji samo premožnejši državljani. Kavaleristi imajo pravico, da imajo doma poleg orožja tudi municijo, kar drugim oddelkom milice ni dovoljeno. Na ta način je premožnejši del Švice vedno popolnoma oborožen, kar gotovo ni demokratično v smislu enakopravnosti.

Milica je prav povsod nemogoča, kjer se ni mladina pripravljala že s šolsko izobrazbo na vojno službo. Poleg tega ni mogoča milica tam, kjer se le en del državljanov prišteva opoziciji, ki je sovražna obstoju države. Državnim sovražnikom ne bi bilo mogoče zaupati orožja, ki ga imajo vsi švicarski miličarji na svojem domu.

Iz teh razlogov je češka komisija proti uvedbi milice v Češkoslovaški.

HUGO STINNES.

Kadarkoli se govori o važnejših političnih dogodkih v Nemčiji, vedno se pojavi ime Hugona Stinnes. Ko se je razmotrivalo o krizi Stresemannovega kabineta, je ves svet vedel, da je glavni povzročitelj krize Stinnes. Odkod ta veliki vpliv nemškega veleindustričarja? Šele vojna je napravila Stinnesa bogatega. Tako bogatega, da se njegovo premoženje niti oceniti ne da. Neki letak Udruženja Novinarjev trdi, da je Stinnes udeležen že samo pri 360 podjetjih v inozemstvu. Stinnes-u je politika samo sredstvo v doseg njegovih kapitalističnih namer. Tekom vojne je bil največji aneksionist. Vendar to ne mogoče iz idealističnih vsenemških nazorov, ampak izključno le v interesu nemške veleindustrije, ki je tudi njegov osebni interes. Po nemškem vojnem porazu se je Stinnes takoj prilagodil novim razmeram. Sklenil je z voditeljem nemških strokovnih organizacij Legiem »delovno zvezo«, ki je delavstvu navidezno zagotavljala pariteto s podjetniki. Ko pa je kronila nemška politika zopet na desno, je Stinnes zapustil delavstvo in krenil pod okrilje Hindenburga in Ludendorffa. V bistvu je Stinnes monarhist. Ne nasprotuje pa republiki, če ga le-ta ne moti v njegovem hlatastvu po profitarstvu. Njegovo sedanje stremenje je osredotočeno v tem, da se odpravi osemurno delo in ne obdavi posesti z radikalnimi davki. Da pridobi Stinnes javnost za svoje načrte, podkupuje in kupuje časopise. Vse večje nemško časopisje je danes v Stinnesovih rokah. Z denarjem in časopisjem je postal Stinnes najvplivnejši faktor v Nemčiji, mož, ki se prav povsod uveljavlja v reakcionarnem in nesocialnem smislu. Z zadnjo vladno krizo v Nemčiji je sicer doživel poraz. Stinnesov načrt, da se vpostavi v Nemčiji diktatura in za tem monarhija, se zaenkrat še ni posrečil. Toda s tem še ni odstranjena vsa nevarnost s strani Stinnesa. Prav kmalu se bo zopet pojavil vpliv njegove gospodarske moči. Stinnes je dober vzgled zato, kakšna nevarnost preti demokraciji in delovnemu ljudstvu od velekapitala, ki je združen v eni roki.

NEMŠKI POBLASTILNI ZAKON JE SPREJET.

Nemški pooblastilni zakon, ki daje berlinski vladi moč do izjemnih odredb (o katerih smo že zadnjič poročali) je bil v državnem zboru sprejet s 316 proti 24 glasovom. Za zakon so glasovali vsi socialni demokrati. Nemška nacionalna in ljudska stranka sta zapustili sejno dvorano, dočim so se komunisti udeležili protiglasovanja. Bavarska ljudska stranka je ostala v sejni dvorani, pa se glasovanja ni udeležila. Z glasovanjem je zaenkrat odgodena vladna kriza in Stresemannov položaj utrjen.

VELIKA EKSPLOZIJA V VARŠAVI.

Dne 13. oktobra je v Varšavi zletela v zrak smodnišnica, kjer je bilo vskladščene veliko raznovrstne municije. Vsled eksplozije je bilo ubitih 28 in težko ranjenih 40 oseb. Škode je več milijard poljskih kron. Na mestu, kjer je eksplodirala smodnišnica, se sedaj nahaja jama, odgovarjajoča višini dvonadstropne hiše. Več kilometrov na okoli so vsled zračnega pritiska popokale ši-

pe, dočim je v neposredni okolici smodnišnice zrušenih več hiš. O vzroku eksplozije ni še ničesar znanega. Sumi se, da je eksplozija delo zlobne roke.

ZA SIMPATIJE REKE

se je pričela prizadevati Italija. Znižala je namreč železniško tovornino na progah Reka-Trst in Reka-Postojna za 50%. S tem bo nekoliko pritegnila promet na hirajočo Reko ter oživila tamšnjo trgovino, samo da se bo mogla italijanska vlada hvaliti napram reškemu prebivalstvu, kake čudeže dela njen guverner in kako dobro bi šlo mestu pod Italijo. Iz tega bi sledilo, da se bodo Lahi skušali polastiti Reke najprej mirnim putem, potom samoodločbe prebivalstva, zato se mu skušajo prikupiti. Šiba bo pač pela pozneje.

Poročila z dežele.

Prvi slovenski župan v Ptuj.

Z mestnega magistrata v Ptujtu plapolja slovenska narodna zastava. Pri volitvi župana dne 13. t. m. je bil izvoljen naš somišljenik tov. Blažek z 12 glasovi proti soc. demokratičnemu kandidatu Šeguli, ki je dobil 10 glasov. Vse narodno prebivalstvo je vzradoščeno, ker je dobila ta velevažna obmejna postojanka slovenskega narodnega župana. Pa tudi vsa ostala slovenska javnost z navdušenjem sprejema to vest iz Ptujta, kar dokazuje pisava slovenskih časopisov vseh slovenskih političnih strank. Narod je zadovoljen, da je župansko mesto zavzel mož, ki ga poleg sposobnosti diči tudi odkrito nacionalno čustvovanje in udejstvovanje.

Tov. Blažek je prvi slovenski narodni župan v Ptujtu. Takega župana Ptuj tudi potrebuje, ker mora mestna občina poleg gospodarskih vprašanj varovati tudi naše narodne interese. Ni vseeno kako stališče zavzema občinski svet v narodnih vprašanjih. To smo videli nedavno pod hvišim županom, ko se je šlo za prošnjo dramatičnega društva, katero je za Ptuj v narodnem pogledu velikega pomena. To smo videli tudi v nešteti drugih slučajih. S tako politiko, kakor jo je vodil Losinšek in kakor so jo vodili vsi njegovi predniki-nemčurji, se le utrjuje nemški element. Pri zdravi slovenski narodni politiki bi nikdar ne bilo mogoče, da bi se nemštvo tako razpaslo na čisto slovenski zemlji. Kar je zagrešila na našem narodu preteklost, to mora popraviti sedanost in bodočnost. Za to skrbeti so dolžni vsi faktorji in ne v poslednji meri mestna občina, ki v prvi vrsti predstavlja mestno prebivalstvo. Poglejmo samo na Koroško in videli bomo, kaj se tam godi, dočim tukajšnji Nemci i nemčurji uživajo vso mogočo zaščito. Na ta način se gotovo ne daje opora našim zaslužnim bratom. Mi pa moramo voditi tako politiko, da se bomo zlasti ob mejah okrepili, da tamkaj zavlada povsod čist nacionalen duh, potem šele bomo močni na zunaj. Naša notranja moč je obenem moč na zunaj in obratno. Taka politika se mora zasedovati povsod v naših obmejnih krajih.

Tovariša Blažeka so volili poleg naših tudi demokratični občinski svetovci, brez katerih tov. Blažek ne bi dobil večine. To se je zgodilo brez posebnega pakta in obvez od naše strani. Pač pa smo v principu pristali na skupno nacionalno listo vseh narodnih strank pri bodočih občinskih volitvah, to pa z ozirom na nacionalni interes Ptujta, ki bi radi skrajno pogrešenega volilnega zakona, ki je sedaj v veljavi, lahko prišel v roke Nemcev in nemčurjev, katere bi soc. demokrati gotovo podpirali. Torej izključno le nacionalni interes je bil merodajen za naš pristonek na skupen nacionalni blok, kar bi bili storili tudi brez ozira na pomoč pri volitvi župana. Ako bo vladalo med narodnimi strankami, kar pričakujemo, strpljivejšje razmerje nego je bilo do danes, je gotovo, da se bodo tudi razmere v Ptujtu obrnile na bolje.

Končno povdarjamo še to, da bo stremenje novega župana šlo v smislu narodno-socialističnega programa, na podlagi katerega je bil izvoljen, za tem, da se izvaja vsepovsod socialna pravičnost, kar je tov. Blažek naglasil v svojem govoru, ki ga je imel o priliki izvolitve. Kot narodni socialist bo ustrejal na eni strani željam narodnega občinstva, na drugi strani pa socialno

zatoranim slojem, katerih interese je narodno-socialistična stranka v prvi vrsti poklicana zastopati. Izvolitev novega župana je torej izraz volje volilstva, ki je na eni strani volilo nacionalno, na drugi pa socialistično. Z izvolitvijo tov. Blažeka županom mesta Ptujta se je zgodilo to, kar bi se bilo moralo zgoditi že pri prvih volitvah, a se ni zgodilo, in sicer ne po naši krivdi, ker smo mi prej kot slej ostali naziranj, da gre Ptujtu naroden in socialističen župan. Sedaj se je pogreška le popravila in prvi slovenski župan Ptujta je izšel iz narodno-socialističnih vrst.

Želimo mu tudi mi največ uspehov in mu zagotavljamo, da ga hočemo pri tem vsestransko podpirati. Živel, novi ptujski župan!

Celje. (Narodnost naših demokratov.) Tu se je zgodil nečuvven slučaj. Ob 3. obletnici koroškega plebiscita je demokraska »Nova Doba« odklonila priobčitev notice o predavanju, ki se je vršilo pri tej priliki v Narodnem Domu. Svoje postopanje je motivirala s tem, da se niso dali plakati za predavanje tiskati v hjeni tiskarni. Zato tudi ni hotela sprejeti notičice o predavanju niti proti plačilu. — Marsikaj se je že zgodilo po krivdi demokratov, priznati pa moramo, da take nezaslišnosti nismo pričakovali od njih. Hvala bogu, da je bilo predavanje kljub temu dobro obiskano. — Recimo pa, da bi bilo slabo obiskano baš radi tega, ker ni bila priobčena omenjena notica! Se li gospoda ni zavedala, kako slabo bi to vplivalo na naš pokret na Koroškem? Nemcem je namreč neizmerno veliko ležeče na tem, da naše koroške prireditve ne uspevajo, ker vidijo v tem dokaz, da smo pozabili na Koroško, kar naravnost uničevalno vpliva na naše neosvobojene brate. »Slov. Narod« je o tej zadevi pisal, da se je v Ljubljani povsem drugače postopalo, kajti v Ljubljani so vsi dnevniki brez razlike strank in brezplačno priobčevali pozive za predavanje, četudi se niso plakati tiskali niti v eni teh tiskarn. Sramota je to, kar se je pripetilo v Celju. Celjski demokrati tudi v takih važnih vprašanjih iščejo samo profit. Če nočejo, da bo cela stranka trpela radi tega nečuvvenega slučaja, naj obračunajo s tistimi nenarodnimi gospodi, ki so zakrivili ta veliki narodni greh. **Kajti biti naroden samo na jeziku, ne pa tudi v srcu in dejanjih, to je biti protinaroden!**

iz stranke.

Redne seje načelstva NSS se vrše z naprej vsak torek ob 6. uri zvečer v strankinem tajništvu.

Uradne ure tajništva NSS so odslej od pol 9. do 12. in od pol 3. do 6. zvečer. — Telefon šte. 77.

Krajevne organizacije NSS v Ljubljani, ki v smislu poziva okrajnega odbora še niso imele seje, se opozarjajo, da morajo takoj sklicati seje in o tem obvestiti okrajni odbor ali pa strankino načelstvo, tako da se bo še ta teden mogla vršiti seja okrajnega odbora, začetkom prihodnjega mesca pa zaupniški zbor. Na dnevnem redu je več zelo važnih vprašanj.

Naša organizacija v Prekmurju. Iz Murske Sobotice poročajo našemu tajništvu, da se v Prekmurju naša organizacija zelo povoljno razvija. Glavno zaslugo na tem ima narodno-socialističen tednik »Naš Dom«, ki se je v Prekmurju že povsod udomačil. Protest NRSS proti odpuščenju rudarjev.

Načelstvo NSS je poslalo velikemu županu dr. Lukanu energičen protest proti odpuščenju rudarjev v kočevskem premogokepu. To postopanje je smatrati kot maščevalen akt. Trb. prem. družbe radi zadnjega štrajka rudarjev. V vlogi se posebno povdarja dejstvo, da so odpuščeni rudarji večinoma volilci in da je vsled tega zadeva pol. značaja. Ker so odp. rudarji primorani iti s trebihom za kruhom, se na ta način krepi moč nemštva v Kočevju, kar ni v našem narodnem interesu. Načelstvo NSS zahteva od g. velikega župana najodločnejše ukrepe proti Trb. družbi, da se preganjanje jenja in da se že odpuščene rudarje zopet sprejme nazaj v službo.

— Čevlje kupujte od domačih tovarn tverdke Peter Kozina et Ko., z znakom Peško, ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na drobno in debelo v Ljubljani, Breg 20 in Aleksandrova cesta 1

Strokovni vestnik.

Obrtno - nadaljevalne šole v Ljubljani.

Svojčas je »Nova Pravda« prinesla oklic na vse merodajne faktorje, naj omogočijo otvoritev prepotrebnih obrtno - nadaljevalnih šol. Toda ta klic, kakor tudi vsi klici v javnosti so ostali brezuspešni. Približalo se je šolsko leto. Vse šole so se začele, le obrtno - nadaljevalnih tečajev ni bilo. In oglašiti so se morali vajenci sami na ulici ter demonstrirati proti malomarnosti vlade in vseh faktorjev, ki ovirajo otvoritev teh prepotrebnih nadaljevalnih šolskih tečajev. Menda šele po tej demonstraciji so se zdramili odgovorni činitelji in sklicali anketo. Toda tudi anketa, ki se je vršila v nedeljo 14. t. m. in je že peto po številu, ne obeta nič dobrega, ker zopet se mora pisati vsem zadrugam, če so pripravljene kaj prispevati. Ko pridejo odgovori, se bo sklicala šesta konferenca in zopet bo treba pisati in no. . . šole po tej metodi letos ne bo! Mi pravimo, nobenih konferenc več, dosti jih je bilo. Pozivljamo vlado, mestno občino in vse, ki prilijajo tu v poštev: obrtno - nadaljevalne šole nam dajte! Dolgo smo čakali na nje, sedaj je skrajni čas, da jih dobimo. Vlada naj da potrebni kredit, mestna občina pomagaj in privatniki podpirajte! Malo dobre in resne volje, in vajenci bodo imeli še letos prepotrebno šolo. Če je pa ne bo, se ne čudite podivjanosti mladine in se ne čudite slabemu napredku obrtništvu, saj ste vsega tega v največji meri sami krivili!

Iz seje upravnega odbora NSSZ. V nedeljo 14. t. m. se je vršila seja upravnega odbora NSSZ. Na seji se je izrekel oster protest proti razmeram, ki vladajo v bolniški blagajni. Tudi se je protestiralo radi vprašanja delavske zbornice, ki onemogočuje tej delavski instituciji vsako redno delovanje. Napravila se je izprememba pri izplačevanju podpor in vpeljalo obvezno plačevanje v stavkovni in pravni fond. Sklenilo se je ustanoviti enotno rudarsko organizacijo in sklenilo pozvati z vodilnega mesta vse podružnice, naj bodo točne in redne pri obračunih.

Blejska Dobra. Že zadnjič smo se namenili poslati nekaj vrstic, pa smo odlašali, da vidimo, kake uspehe bodo imeli pri nas zastopniki rdeče in črne »internacionale«, ki so pridno na delu med delavstvom. Tako komunisti kot klerikalci pridno delajo v potu svojega obraza, da bi vjeli na limanice vsaj enega nezavedneža. Pa je . . . nič in zopet nič! Nimajo sreče ne prvi, ne drugi. Vsakdo je spoznal komunizem in klerikalizem od golega, zato se s studom obrača od prerokov brez idej. Narodno zavedno delavstvo ve dobro, kje je njegovo mesto in tja pristopa. Zato se vrste NSSZ na Dobravi vidno množijo. Mi vstajamo, a vas je strah! Pa kar brez strahu, mi delamo le v korist delavstvu, nobenemu ne škodujemo.

Zagorje ob Savi. Zadruga »Pravica« zahteva od dopisnika, ki je pod gornjim naslovom v »Novi Pravdi« o klerikalcih, popravek. Ne vem, kdo je dopisnik in da li bo zahtevo izpolnil. Upam, da je ne bo treba. Da pa izpopolnim dopis, se mi je zdelo potrebno napisati teh par vrstic. — Skoro bi lahko trdil, da stavke res niso vpriporili klerikalci, ker so se izrekli po končanem dejstvu le solidarnim, kakor NSSZ. Njihov zastopnik g. Kukman je glasoval celo proti stavki, je pa zato takoj slišal celo pridigo od s. Žorže. Zastopstvo NSSZ z me-noj vred je pa itak moralo glasovati za stavko, iz že opetovano navedenih vzrokov in, ker bi tudi protiglasovanje nič ne izdalo. Dopisnik iz Zagorja že ve, zakaj očita klerikalcem demagoštvo, jaz ga razumem. Da sem se pa jaz navduševal za stavko, hm, ja naj bo! Ne vem pa, kaj bi bilo, če bi bili tudi mi uganjali demagoštvo. Edino, kar imajo klerikalci dobrega, je to, da pri njih ni(!) bilo stavkokazov. O tem bi vedeli rudarji kaj več povedati. Stavkokazi so bili povsod, pri nas in pri vseh drugih. Toliko v izpopolnitve dopisov v »Novi Pravdi« in »Pravici«. — V. K.

Št. Pavel, Prebold. V nedeljo 21. t. m. ob pol 9. uri dopoldne se vrši v tkalniški jedilnici redni občni zbor podružnice NSSZ v Št. Pavlu. Na občnem zboru bo poročai tudi strokovni tajnik tov. Kravos iz Ljubljane. Tovariši, tovarišice! Pridite vsi polnoštevilno in točno. — Odbor.

Polzela. V zadevi odpusta predsednika tov. Artnika je v terek intervencijal strokovni tajnik pri velikem županu g. dr. Lukanu, ki je obljubil uvesti preiskavo in z vso strogostjo nastopiti za takojšnjo odstranitev vseh nepotrebnih nemških elementov. Tudi bo NSSZ predložila g. ministru za socialno politiko predlog za disciplinarno postopanje proti mariborskemu inspektorju dela.

Deložiranje slovenskih rudarjev v Kočevju. V Kočevju je pričela T. P. D. na delo odpuščati slovenske rudarje in jih s pomočjo državnih uradov deložirati. Proti tem krivicam, ki se gode slovenskim rudarjem je v torek dopoldne protestiral pri velikem županu g. dr. Lukanu strokovni tajnik NSSZ, kateremu se je zagotovilo, da se uvede energična preiskava ter stavi zahteva, da družba popravi vse storjene krivice.

Kočevje. Podružnica Narodno - socialne strokovne zveze v Kočevju priredi v nedeljo, 21. t. m. ob 4. uri popoldne v gostilni pri Bizjaku v Šalki vasi svojo prvo vinsko trgatev, katere čisti dobiček je namenjen preganjanim in odpuščenim rudarjem in njihovim družinam. Ker je to prva narodna prireditev v Šalki vasi in ker je čisti dobiček namenjen v plemenite svrhe, se nadejamo obilnega obiska. Župan garantira, da bo do milostno sodil in gostilničar obljublja pri zelo zmerni ceni dobro kapljico in izborna jedila, zato naj nihče ne manjka. — Odbor.

Za stavkujoče rudarje je prejelo tajništvo NSSZ sledeče podpore: Kraj. organ. NSS v Celju 157.50 Din, Skupina mojstrov NSSZ v Litiji 150 Din, Skupina delavcev NSSZ v Litiji 69 Din, Podružnica NSSZ, Blejska Dobrava 317 Din, Ludovik Pust 30 Din, Podružnica NSSZ, Polzela 413 Din, Podružnica NSSZ, Jesenice 220 Din, Podružnica NSSZ, Št. Pavel 237.75 Din, Skupaj 1594.25 Din.

Miadinski vestnik.

Opozorilo vsem bratom in sestram JNSM.

Naši ideji se je izneveril Rudolf Šimnovec v Trnovem, vsled česar je bil odstavljen kot predsednik »Mladosti«. Ker omenjeni gospod še vedno trdi, da je naš pristaš, opozarjamo naše somišljenike, da nima imenovani nobenih stikov z našimi mladinskimi organizacijami. Ker je bil imenovan tudi odpuščen kot tajnik osrednjega vodstva JNSM, in ker si vzlic temu privzva funkcije, ki mu ne gredo, in je hotel pri neki podružnici dvigniti za osrednje vodstvo tudi denar, opozarjamo vsakogar, da nima odstavljeni tajnik nobene pravice več kjerkoli nastopati v imenu naših organizacij. Proti odslavljenemu predsedniku »Mladosti« se je vložila tudi policijsko kazenska ovadba radi kršitve društvenega zakona. — O tem gospodu bo treba še govoriti.

Vinska trgatev »Bratstva«. Veselični odsek »Bratstva« v Ljubljani je po doigem prestanku zopet pričel delovati ter nudil kot svojo 1. prireditev vinsko trgatev, ki se je vršila v soboto 13. t. m. in ki je nadvse izborno izpadla. Udeležba na prireditvi je bila nepričakovano dobra. Tamburaški zbor »Bratstva« je pod spretnim vodstvom zborovodje skrbel, da je zabava potekala neprisljano. Veselični odsek, ki je čisti dobiček namenil tamburaškemu zboru se tem potem zahvaljuje vsem, ki so se prireditve udeležili in podprli društvo; zahvaljuje se vsem sodelujočim, predvsem pa cenj. nečlanom društva. Odsek, ki je energično na delu, pripravlja za zimo še več prireditev, med temi Miklavžev in Silvestrov večer, na kar že vnaprej opozarjamo.

Tamburaški zbor »Bratstva« v Ljubljani se je te dni preselil v svoje nove prostore v Narodnem domu, kjer se bodo pod vodstvom zborovodje br. Mikulića vršile redne vaje. Otvoril se bo tudi tečaj za začetnike. Na prihodnjem sestanku se bo razpravljalo o pravilniku zbora, kjer bodo natančno fiksirane pravice in dolžnosti članov.

Iz seje »Bratstva« v Ljubljani. V torek zvečer se je vršila druga seja odbora Bratstva. Po poročilu predsednika brata Brandnerja, je poročal načelnik veseličnega odseka, br. Velepč, potem pa načelnik šolskega odseka br. Kravos, da so vse priprave za otvoritev srbo-hrvatskega tečaja gotove in je bil odobren njegov predlog, da se pouk, ki se bo vršil dvakrat na teden, prične v četrtek, dne 18. t. m. ob pol 7. zvečer v šoli na Grabnu. Nato se je vzelo na znanje poročilo načelnika predavateljskega odseka. Redna predavanja se prično koncem tega, najdalje pa začetkom prihodnjega mesca. Nadalje se je še razpravljalo o plesni šoli in je bilo sklenjeno, da se plesna šola otvori v ponedeljek, dne 22. t. m. v areni Narodnega doma. V ta namen je bil izvoljen poseben plesni odsek, v katerem so poleg učitelja plesa br. Kosičeka še brat Zupan, sestra Coriary in br. Kravos. Končno se je sprejelo v društvo več novih članov in je bil za petek, dne 19. t. m. ob 8. zvečer določen članski sestanek v spodnjih prostorih Narodnega doma.

Članski sestanek »Bratstva« v Ljubljani se vrši v petek, dne 19. t. m. ob 8. uri zvečer v spodnjih (tamburaških) prostorih Narodnega doma. Odbor želi ponovno priti v stik s članstvom, da poroča o svojih sklepih na zadnji seji in da zaslji mnenje članstva. Ker gre za važna vprašanja, prosimo točne in zanesljive udeležbe. — Odbor.

Plesna šola »Bratstva« v Ljubljani se otvori v ponedeljek, dne 22. t. m. ob 8. uri zvečer v areni Narodnega doma. Prijave sprejema tajnik plesnega odseka br. Kravos v Narodnem domu.

Srbo-hrvatski tečaj »Bratstva« v Ljubljani bo imel redni pouk vsak torek in četrtek od pol 7. do pol 8. ure zvečer v šoli na Grabnu. Otvoritev v četrtek 18 t. m. — Šolski odsek.

»Bratstvo« v Celju je priredilo o priliki 3. obletnice koroškega plebiscita dne 10. oktobra krasno uspelo javno predavanje. Za predavanje je vladalo veliko zanimanje, tako da se je moralo vršiti namesto v mali dvorani, kjer je bilo napovedano, v veliki dvorani Narodnega doma. Lahko rečem, da je bilo to predavanje velika in burna manifestacija za podjarmljene brate na Koroškem. Predavatelj br. Brandner iz Ljubljane je zelo zanimivo slikal razmere na Koroškem pred, med in po plebiscitu. Na koncu mu je sledilo viharno odobravanje. Za »Gosp. Zvon« je bilo ob tej priliki nabranih 567.25 Din. — Po končanem predavanju se je vršil članski sestanek »Bratstva«, ki ga je vodil predsednik br. Bervar.

»Bratstvo« Celje je priredilo v soboto dne 6. t. m. zvečer v svojem društvenem prostoru članski družabni večer, ki je prav lepo uspelo. Obilo smeha so želi v svojih šaljih nastopih br. Luzner, Hub in Barl — neprekosljiv pa je bil v senčnih slikah br. B. Dečman. Br. Modic. ml. je izborno predvajal solospve s spremljanjem dela salonskega orkestra pod vodstvom brata Huba — br. Germ pa je zabaval navzoče z raznimi šaljkami v različnih narečjih. — Vladala je spošna veselost in neprisljana zabava. Odbor »Bratstva« je sklenil prirediti slične večere redno vsak mesec, da s tem goji družabnost in medsebojno spoznavanje.

Tedenske novice.

Naročnine za tekoče četrtletje nekateri naši naročniki še niso plačali, dasi smo v predzadnji šte. poslali položnice in označili, koliko ima vsak posameznik plačati. — Prosimo, pošljite naročnino vsi do 1. novembra, sicer bomo morali vsem zamudnikom list ustaviti, eventualne zaostanke pa iztirjati.

Občinskemu svetu v Ljubljani. — Na zadnji seji občinskega sveta je obč. svetnik dr. Lemež vprašal župana glede stroškov mestne občine o priliki kat, shoda za delo na štadijona in napeljavo elektrike na cesti do štadijona. Podžupan dr. Stanovnik, ki je takrat zastopal župana, je izjavil, da bo nosila te stroške družba štadijona ter da je šla mestna občina prirediteljem kat. shoda na roko istotako kakor je to storila lani ob vsokolskem zletu. Mi se s tem odgovorom strinjamo, ker to zahteva takt in lojalnost. Pripominjamo le, da je bila tudi sicer skrajna potreba razsvetliti Vodovodno cesto, oziroma razsvetljavo, ki je svoj čas že obstojala, obnoviti, ker se je ta del mesta v zadnjem času znatno obljudio. Prosimo in kot davkoplačevalci tudi upravičeno zahtevamo, da nam občinski svet to razsvetljavo pusti ter vključi še dve ali tri žarnice, tako da bo cesta razsvetljena do naselbine ob Vodovodni cesti in ne samo do štadijona, kar smo že itak s posebno vlogo zaposlili. — Prosimo, da se to upošteva. — Prebivalci na Vodovodni cesti.

Znamenita vojaška dobava. Za nabavo velikanske množine vojaških oprem je volno ministrstvo razpisalo »ofertalne licitacije«. Dobavitelj bo moral sprejeti pogoj, da založi 5 odstotkov kavcije od pogojene dobavne vsote — to se pravi, odšteti bo moral veliko vsoto, ki bo ležala zanj mrtva, ako bo hotel dobiti delo. Drugi in večji pogoj pa bo glede plačila za dobavljeno robo, ki ga bo moral tudi sprejeti. Ta se glasi: **Dobavitelj, ki prevzame dobavo, bo prejel plačilo po izvršeni celotni dobavi in sicer polovico nabavne cene v gotovini, polovico pa v državnih po 5 odstotkov se obrestujočih bonih.** — Tako hočejo naši modrijani v Beogradu nakupovati robo! Kaj si neki mislijo? Zasludujejo dva cilja: Vnaprej hočejo izključiti našega malega obrtnika, ki plačuje sorazmerno ogromen davek, da bi dobil mogoče kaj zaslužka od države in dobavo oddati samo velekapitalistu, kjer se bo dalo kaj »zaraditi«, poleg tega pa ho-

čejo ljudi iz »ljubezni do države« preslepti z znamenitimi boni, ki jih poznamo že od znamenjave naše dobre krome za ničvredni dinar sem. — Naši mali obrtniki pa naj vzamejo to na znanje in naj si dobro zapomnijo, kako skrbi zanje sedanji radikalni režim.

Črno kavo so ljubljanski kavarnarji podražili za 25 par, kavo z mlekom in vse drugo pa za 50 par. Povod zato jim je dalo podraženje kuriva in razsvetljave. Vprašamo pa, na koga naj prevale podražitev kurjave in razsvetljave in kave in tega in onega delavce, nastavljenec s fiksno plačo? Podražitev tudi ne bo čutil trgovec, temveč mu bo moral dražjo kavo zopet plačati najbednejši vseh bednih — delavce.

Maribor in obletnica koroškega plebiscita. Poleg Ljubljane in Celja so še nekatera manjša mesta, kakor Novo mesto, Murska Sobota itd. obhajala obletnico koroškega plebiscita. Pogrešali pa smo našo največjo obmejno postojanko, naš slovenski Maribor. Čudimo se, da se v Mariboru nihče ni spomnil na to proslavo, dasi je tam vse polno koroške inteligence, na pr. dr. Müller, dr. Ravnik, Hochmüller itd. V Mariboru obstoji Jugosl. Matica in poleg tega koroški klub. Ali se je marji tudi letos zagrešila taka malomarnost kot lansko leto, ko je prišel v Maribor poslanec Gosposvetskega Zvona, bivši poslanec, tov. Brandner, pa je moral z žalostjo konstatirati, da se dogovorjeni shod ne more vršiti iz edinega razloga, ker so osebe, ki so prevzele nalogo poskrbeti za dvorano itd. popolnoma odpovedale, tako da so se morali celo odstraniti že razobešeni plakati, ki so vabili na shod. Sicer se je v »Taboru« sporočilo, da se shod vrši kasneje, kar pa se ni zgodilo. Jeli marji bilo letos tudi tako? Ni li to skrajna zanikernost? Potem pa ima ta gospoda še to navado, da daje lekcije Ljubljani, ki umeva vse drugače svoje dolžnosti, četudi ni obmejno mesto, kjer dobi taka proslava še vse večji povdarek.

Govorice o izvozu prašičev! — Med ljubljanskimi mesarji se zatrjuje, da je ministrstvo bajne že dovolilo izvoz prašičev brez carine v inozemstvo. — Kaj takega pri današnjih razmerah in grozni draginji ne moremo verjeti, ker bi to strahovito povišalo cene slanini in masti. Dobro bi bilo, da bi kompetentne oblasti zadevo javno pojasnile, to pa zato, ker je tudi mogoče, da so ta zadrževanja mesarjev le pretveza, da silijo že itak ubogo ljudstvo k nakupu masti in špeha sedaj, ko stane 150 kron, medtem ko bo cena pozneje prav gotovo padla, ako se ne bo dovolil carine prost izvoz prašičev. — Proti takim blaznim odredbam v sedanjih hudih časih že vnaprej protestiramo ter na vsak način zahtevamo jasnosti, ki jo zamore podati edino vlada. — Pa ne ko bi bilo tako dovoljenje kaka koncesija vlade tej ali oni polit. stranki, ki ima na tem interes?

Štefanovičeva »Senzacija« je izšla 16. t. m. v obliki novega lista »Radikal«, katerega so prejeli svi člani radikalne stranke na ogled. Ta list bo odslej izhajal kot tednik radikalne stranke št. II v Sloveniji, oziroma kot Štefanovičovo glasilo — dokler bo zadosti pare! — Nas dalje ta list ne zanima, ker smatramo ves ta cirkus za navadno politično glumaštvo.

Preselila se je tvrka I. Maček s svojo veliko zalogo oblek za gospode in dečke iz hiše št. 3 na Aleksandrovi cesti v Ljubljani v hišo št. 12 (poslopje Pokojninskega zavoda) v isti ulici. — Tvrdo priporočamo.

Novi tiskovni zakon, ki ga pripravila gospoda v Beogradu bo tako reakcionaren, da kaj takega svet še ni videl. S tem zakonom nam bo porodica čisto zamašila usta in potem bo delala, kar bo hotela. — Znak, da se bližamo volitvam!

Gospodarstvo.

Koliko je vreden dinar?

	Ta teden	Prejšnji teden
	dinarjev	
100 švic. frankov stane	1537.5	1550.—
100 franc. frankov	520.—	500.—
100 laških lir	387.—	386.—
100 čeških kron	255.—	253.—
100 nemških mark	0.000006	0.000007
100 poljskih mark	0.004	0.0109
100 avstrijskih kron	0.12	0.122
100 ogrskih kron	0.48	0.45
100 bolg. levov	88.8	85.—
100 dolarjev	8400.—	8500.—
100 angl. funtov	38500.—	39000.—

Razpredelnico čitajte tako: Kdor hoče kupiti n. pr. 100 laških lir, mora dati zanje ta teden 387 Din, pri tem ko bi bil plačal prejšnji teden 386 Din.

Curiška borza.

	16. oktobra	9. oktobra
	švicarskih frankov	
100 dinarjev	je stalo 6.55	6.55
100 franc. frankov	„ 34.15	33.80
100 laških lir	„ 25.55	25.40
100 čeških kron	„ 16.65	16.75
100 nemških mark	„ 0.0000001	0.0000008
100 poljskih „	„ 0.0006	0.0007
100 avstrijskih kron	„ 0.0078	0.0079
100 ogrskih „	„ 0.0307	0.0302
100 bolg. levov	„ 5.45	5.40
100 dolarjev	„ 557.25	558.50
100 angl. funtov	„ 2530.—	2543.—

Kdor je kotel 16. oktobra kupiti na curiški borzi n. pr. 100 laških lir, je moral dati zanje 25.55 švic. frankov; pred enim tednom je stalo 100 laških lir 25.40 švic. fr.

Tajinstveni morilec deklet.

(Pravica ponatisa pridržana.)

(Nadaljevanje.)

»Bessy,« dé tiho, »ali se še spominjaš onega dopoldneva, ko sva na izprehodu prišli v drevored, kjer sva srečali lepo deklico?»

»Da, prav živo mi je še v spominu in še mnogo več, Molly. Pozneje sem bila za hip v sobi maskiranca in sem si ogledala fotografijo na njegovih mizi. Lepa plavalaska, katero sva videli v drevoredu, je njegova bližnja sorodnica, ako ne celo nevesta tajinstvenega moža. — Zadnja domneva je najbrže pravilna!»

Molly se nehote zasmehlja.

»Da, da, tega mišljenja sem tudi jaz.«
»Še nikdar nisem videla take krasotice,« nadaljuje Bessy. »S svojimi bogatimi zlatimi lasmi in z modrimi, blaženost izrazujočimi očmi je docela podobna pravljiničnim vilam.«

»Da, krasna je bila. Tudi jaz sem bila naravnost očarana od njene lepote.«

»Sedaj mi postaja šele jasno, zakaj je maskiranec tako pogosto izgovarjal ime Ellen. To je bila ona in nikdo drugi.«

Bessy se nehote ozre okrog sebe.

»Po zadnjem dogodku me je bivanja v tej hiši skoro strah ter si domišljujem, da je sedaj pravzaprav najino bivališče na »Terorju«. Prav hrepenim že zopet, da se čimpreje popeljem v morske globine!»

Molly pritrdi.

»Udobnosti sva imeli v odkazani kabini dovolj, saj je bila prav knežje opremljena.«

V tem momentu nekdo potka na vrata. Ko jih Bessy odpre, zagleda zunaj Edvarda, ki je prišel na kratek pomenek k svoji nevesti.

Molly ostane sama. Pa tudi njo ne drži v sobi, marveč odide skozi hodnik, zatopljena v svoja razmišljanja, v zadnji del poslopja, da se nekoliko ohladi. Ko pride tja, vidi svoječasna policijska ovaduhinja več vrat, ki vodijo v znane ji že sobe. V eno teh sob, ki leže na severni strani poslopja in so torej vsled svoje lege v vročem poletju prijetno hladne, vstopi tedaj Molly ter se vsede. Kot je pričakovala, je tu res zračno in prijetno hladno, vse drugače kot v prejšnjih, od solnca razbeljenih prostorih.

Molly, ki se je že izza svojih detirskih let rada udajala sanjavim razmišljanjem, je bila skoro vesela, da je našla miren, tih kotiček, kjer se more nemoteno udati svojim mislim. Predvsem se spomni očeta, od katerega je zbežala radi njegovega surovega ravnanja in temu sledečega prokletstva. Ljubezen, ki jo je sicer čutila zanj, je domala usahnula, ko je še opazila, da se je sicer v službi tako vestni mož udal pi-jaci.

Da, da, v tej hiši je našla varno zavetišče! Hiša morilec deklet ji nudi zadnje pribežališče! — — —

Molly je tako zatopljena v svoja sanjava razmišljanja, da prav nič ne sliši, ko se vrata na tiho odpro. Videti pa tega tudi ne more, ker ni obrnjena proti vratom, in tako niti najmanj ne opazi, da se plazi v sobo širokopleč mož kakor zalezuje mačka svoj plen. Bil ni nikdo drugi kot Jim, naj-srditejši sovražnik bivše policijske ovaduhinje — — —

Nepremično stoji v sobi. Oči mu žare, prste ima pripravljene kot divja zver svoje kremplje predno naskoči svojo žrtev.

Vedno bolj se približuje nič zlega sluteči deklici. Na mehki preprogi ni slišati odmeva njegovih stopinj. Že zgrabi z rokami svojo žrtev. Slaboten, komaj slišen krik in Molly leži na tleh. Smrtne srage ji stopijo v obraz, ko se ozre kvišku in vidi pred seboj svojega smrtnega sovražnika.

Klicati hoče na pomoč, toda prepozno, ker jo medtem že zgrabi za vrat.

»Končno si mi le prišla v pest, ničvredna deklina!« vzkligne Jim. »No, le čakaj, sedaj boš poplačala, kar si zagrešila nad menoj. Zadaš me, potem nihče ne more vedeti, da sem te jaz poslal na oni svet, ker se bo domnevalo, da si umrla naravno smrti.«

Držeč jo s prsti za vrat, upre svoje oči v njen smrtno blede obraz. Že krčevito lovi sapo, Zaman — še nekaj sekund in potem — — —

V tem hipu zgrabi močna roka Jima za vrat. Z nadčloveško silo ga potegne od žrtve. Razjarjen se hoče Jim oprostiti. —

Pred njim stoji Tom, krmar s podmornice.

»Pes!« zaškriplje Jim med zobmi. »Kako si upaš — — —«

Toda ne konča, kajti že ga udari mornar s pestjo tako po glavi, da se zvali podlež po tleh kot posekano drevo. Toda takoj je zopet na nogah in zgrabi svojega protivnika.

»Čakaj, lopov, to mi poplačaš s svojim življenjem!«

In sedaj se prične boj na življenje in smrt.

»Pojdite odtod, gospodična!« zakliče Tom napol nezavestni Molly, »da se vam kaj ne pripeti!«

Toda Molly ostane kljub pozivu na svojem mestu. Oba srdita borca se premetavata po sobi. Sedaj je Jim, sedaj zopet Tom zgoraj. Končno pa vendarle Tomova mladeniška moč nadkrili nasprotnika. Z neznanško silo se zakadi v Jima, Jimu pešajo moči. Udarec sledi udarcu; vzdražati jih more le glava kot jo ima Jim, pa se končno zgrudi na tla, odkoder se — premagani — nič več ne dvigne.

Sedaj se s silo odpro vrata v sobo. Mož s krinko stoji na pragu, za njim Edvard. Ropot in hrušč ju je privabil semkaj.

»Kaj se godi tukaj?« zakriči tajinstveni mož. »Tom, kaj se je tu zgodilo?«

»Ne zamerite mi, gospod,« jeclja Tom loveč sapo. »Jim je hotel gospodično Gordon umoriti. Bila je že napol mrtva, ko sem prišel semkaj ter jo otel v zadnji minuti njenega življenja.«

Kratek pogled na Molly, ki še vedno kleči naslonjena na stol, zadošča možu s krinko. Nato se obrne in gre k vratom. Rezek, čuden pisk odmeva po hiši. — Takoj nato se zasliši ropot korakov, ki se bližajo iz kleti. Štirje možje se prikažejo pred vrati sobe. Vsi imajo temne maske kot njihov zapovednik. To je posadka iz Terorja.

»Zvežite tega moža!« ukaže zagonetni mož, kažoč na nepremično ležečega Jima. »Potem ga spravite doli na ponornico. O njegovi usodi bom pozneje odločil.«

S hodnika se čuje pritažen vzkliz ženskega glasu, na katerega pa nihče ne pazi. Namah je Jim zvezan, da se ne more niti ganiti. Nekaj minut nato ga že vlečejo maskirani možje po stopnicah, ki vodijo v klet — na ponornico. Njim sledi hišni gospodar, samo Edvard ostane še v sobi.

»Bessy je že v svoji sobi,« reče Tomu. »Gospodično Gordon odneseva k njeni prijateljici.«

Mladi mornar prikima. Ko pa vidi, da je Molly tako slaba, da ne more stati na nogah, se hitro odloči ter jo dvigne s svojimi mišičastimi rokami in odide s sladkim bremenom iz sobe. Edvard ostane še zadaj, da zapre vrata. Potem pa se ozre, odkod je prišel pritaženi krik, ki ga je najbrže samo on slišal — — —

Medtem odhaja Tom z Molly v rokah po hodniku. »Ali vam je grdoba prizadejal hude bolečine, gospodična?« vprašuje tako nežno, kakor ga pač še nihče ni slišal govoriti.

»O ne — ne. Saj ste prišli še o pravem času, da me rešite. Ah, Tom, kako sem vam hvaležna! Celo svoje življenje vas bom zato čislala in spoštovala.«

»Gospodična, saj sem vendar samo storil, kar bi bil storil vsakdo na mojem mestu. — Prav nobene hvaležnosti ne zahtevam. Sploh sem pa vesel, da sem bil ravno jaz, ki vas je mogel oprostiti tega lopova.«

»Smrten strah sem prestala,« šepetaje Molly.

»Prav rad vam verjamem, gospodična. Nobena šala ni, če bi naj mlada gospodična, ki je tako lepa in dobra kot ste vi, na tako grozen način končala svoje življenje. Zadašiti vas je hotel lopov, da ne bi mogel nikdo ničesar zapaziti. No, ta se sedaj pač lahko pripravi na svojo zadnjo uro!«

Molly obide groza.

»Radi sebe se nisem prav nič bala smrti — ne — prav rada bi bila umrla, saj itak nimam ničesar več na svetu. — Toda bala sem se, da bi mogel divjak tudi vas usmrtiti.«

Tom zre začuden v mlado deklico, potem pa jeclja spravi iz sebe: »Zame ste se bali? Gospodična, za — mene —?«

Odgovorni urednik Anton Brandner.

Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.

Izdaja konzorcij »Nove Pravde«.

Jugoslovanska hranilnica in posojilnica

v Celju r. z. z. o. z.

Pisarna: CELJE, Aleksandrova ul. 4.
Najvišje obrestovanje vlog na hranilne knjižice in v tekočem računu brez vsakršnega odbitka. Hranilne vloge vezane na daljše odpovedne roke in večji vezani zneski se obrestujejo po dogovoru. Poštnohranilniške položnice so na razpolaganje. Posojila pod ugodnimi pogoji. Eskompiranje povzetij in trgovskih računov. Uradne ure vsak delavnik od 8. do 12. In od 2. do 6. ure popoldne.

Za vsa pleskarska dela, lakiranje vozniških koles v oguju in lakiranje avtomobilov se priporoča
Tone Malgaj
Ljubljana
Kolodvorska ulica št. 6.

Iščejo se izkušeni strojevodje

za obrat strojev ozkotirne železnice. Samo prvovrstne moči naj pošljejo ponudbe z navedbo pogojev in s prepisi izpričeval na upravo lista pod „Stalna služba“.

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7

(blizu frančiškanskega mostu). 37

Kravate, srajce, palice, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje in sedlarje.

Došlo! Došlo! Češko sukno

hlačovina, modrovina! Velika izbira raznovrstnega perila, pletenin jopic, nogavic itd. Vse to kupite po znižanih cenah v

manufakturni in modni trgovini

Miloš Pšeničnik,
Celje, Kralja Petra c. 5.

Cene nizke! Postrežba točna!

VODJA za BAGER

se išče. V tej stroki popolnoma izvežbani reflektanti z dobrimi spričevali naj pošljejo ponudbo na upravo lista pod „Bager“.

IVAN JELAČIN, Ljubljana

Uvoz kolonijalne in špacerijske robe

Tvrška ustanovljena leta 1888.

81 Solidna in točna postrežba.

Po ču-
dovito nizkih cenah kupite letos
volneno blago

za ženske in sukno za moške obleke, kakor tudi vso drugo manufakturno robo v veletrgovini R. STERMECKI, Celje. Trgovci engros-cene. Radi splošnega pomanjkanja denarja treba povsod štediti ter je dolžnost vsakega da se pelje v Celje in poišči enkrat kupiti v veletrgovini R. STERMECKI.

Inserirajte

„Novi Pravdi“!

Lečnik Anton
urar in juvelir
Celje, Glavni trg.

Gradbeno podjetje

Ing. DURIČ in DRUG.
Ljubljana, Bohorčeva 20.

Naznanilo o preselitvi.

Vljudno naznanjam, da se je moja tvrdka

J. MAČEK

NAJVEČJA ZALOGA OBLEK ZA
GOSPODE IN OTROKE

preselila na Aleksandrovi
cesti iz hiše št. 3
v hišo št. 12 (poslopje Pokojniškega zavoda)

in se priporočam z zatrdilom najsolidnejše
postrežbe cenjenim odjemalcem in slav-
nemu občinstvu za nadaljno naklonjenost!

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

PODRUŽNICE:

Maribor
Novo mesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

Šelenburgova ulica št. 1.

Kapital in rezerve Dinarjev 17.500.000.—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavlj: TRGOVSKA.

Telefoni: 139, 146, 458.

EKSPozITURE:

Konjice
Meža-Dravograd
Ljubljana (menjalnica v
Kolodvorski ulici)

O. BERNATOVIC Ljubljana, mestni trg 5. Kontaktska trgovina